

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

No5

2026
MAY

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, may.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

АДАПТИВНОЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	10
Шарипов Конгратбай Аvezимбетович, Исматуллаев Темур Равшан угли	
STERJEN KO'NDALANG KESIM YUZASI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORNING QISQA TUTASHUV PAYTIDAGI MEKANIK ZO'RIQISHGA CHIDAMLILIGI	18
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ВЛИЯНИЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ НА РАЗВИТИЕ СФЕРЫ УСЛУГ: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА.....	26
Мусаева Шоира Азимовна, Муйинжонов Хусейн Алишеревич	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КОМПАНИЙ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНА	35
Габбарова Ильмира Володиевна	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLUATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	41
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	48
Усманова Азиза Баходировна	
PEREGONDAGI HARAKATNI BOSHQARISH TIZIMLARINI MIKROPROTSESSORLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TUZILMAVIY SXEMASINI ISHLAB CHIQISH.....	53
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	62
Alimova Dilafrō'z Tohir qizii	
HUDUDLAR KESIMIDA AHOLI O'SISHINING BANDLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	68
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
QUYOSH FOTOELEKTRIK PANELLARI SAMARADORLIGIGA ATROF-MUHIT OMILLARI VA CHANGLANISHNING TA'SIRI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR	67
Botirov Bozorbek, Iskandarova Charos, Avazov Jonibek, Sultonov Abror	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI	74
Rajapov Xayrulla Bekdurdyevich, Sharipova Lobar Umrbek qizi	
INTERPOLATSION TIKLASH ALGORITMLARINING OCR ANIQLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	82
Aliyev Nodirbek Hamidullo o'g'li	
IKORXONALARDA KORPORATIV BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA INSTITUTSIONAL OMILLARI.....	89
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARINI EKONOMETRIK PROGNOZLASH.....	101
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
KPI-BASED PERFORMANCE MANAGEMENT AND ITS IMPACT ON EMPLOYEE PRODUCTIVITY	106
Sultanova Kamila Mukhtorali kizi	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	

MHXS STANDARTLARIGA O'TISH: KORXONALAR UCHUN AMALIY MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	117
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna	
TURMUSH FAROVONLIGINI BAHOLASHNING KO'P O'LCHOVLI USULLARI VA MEZONLARI	123
Turdikulova Moxira Maxmasharifovna	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING MOLIVAVIY-IQTISODIY IMPERATIVLARI	127
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA RO'Y BERISHI MUMKIN BO'LGAN BAXTSIZ HODISALAR VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI	132
Dehqonov Oyatillo Mansurbek o'g'li, Abduraxmanov Abdurashid Ataxanovich	
VTULKA DETALINI ISHLAB CHIQUARISHDA SHTAMPLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQUISH...	143
Abdullayev Fatxulla, Xasanov Kamoliddin, Yolg'ashova Madina, Jo'rayev Muhiddin	
JAHON MOLIVAVIY TIZIMINING TRANSFORMATSIYASI.....	147
Qobilova Nodira Qayumjon qizi, Normurodov X.E.	
KORXONALARDA "TEJAMKOR ISHLAB CHIQUARISH" KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJIRIBASI	151
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
HUDUDIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA MAHSULOT EKSPORTINI DIVERSIFIKATSIYALASH YO'LLARI	156
Mamadjanova Tuyg'unoy Axmadjanovna	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARIDA ISHLAB CHIQUARISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ASOSIDA YUQORI QO'SHILGAN QIYMATLI MAHSULOTLAR ULUSHINI KENGAYTIRISH	161
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MIKROLOYIHALARNING O'RNI	166
Irgashev Anvar Farxodovich	
XALQARO KOMPANIYALARDA INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	173
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ДЕГРАДАЦИИ КОМПОНЕНТОВ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ МОДУЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КЛИМАТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ: ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР	178
Дыскин Валерий Григорьевич, Курбанов Юнус Муртаза угли, Жубаназаров Ринат Шапагат Улы	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA CHIQUINDILARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	184
O'tbosarov Abrorbek Adxamjon o'g'li	
DAVLAT ORGANLARI VA TASHKILOTLARI ICHKI AUDITORLARINING PROFESSIONAL AXLOQ QOIDALARINI ISHLAB CHIQUISH.....	189
Xamidova Zarifa Urol qizi	
AUDIT JARAYONIDA DALIL OLISH VA UNING MUAMMOLARI	196
Ro'zmetov Mansur	
O'ZBEKISTONDA IJTIMOYIY TURIZMNI QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	200
Shaydulova Marjona Alisher qizi	
KORXONALARNING MOLIVAVIY HOLATINI IFODALOVCHI KO'RSATKICHLAR VA ULARNING MOLIVAVIY TAHLILI AHAMIYATI.....	205
Rizoyev Farrux Hikmatilloevich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDA IQTISODIY SALOHİYATNI TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI.....	210
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	215
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РЕФОРМ	225
Юсупов Зойиржон Ровшан угли, Жумаев Улуғбек Нодирбекович	
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КОМПАНИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ	231
Тожалиев Шохрух Талип ўғли	
GAMES ARE A POWERFUL TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING	236
Kulakhmedova Gulnora Abdurahimovna	
O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARINING INNOVATSION XIZMATLARI ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH	241
Azlarova Aziza Axrorovna	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINI BOSHQARISH VA RISKLARNI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI	248
Marufxanov Davron Hasanovich	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING YANGI IMKONIYATLARI: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA ISTIQBOLLARI	255
Isakjanova Saboxat Muhamedovna	
MINTAQA IQTISODIYOTI VA SANOATNING RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNING NAZARIY YONDASHUVLARI	263
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna	
DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISHNI JORIY ETISHDA ASOSIY MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI	268
Anvar Deberdiyev	
RAQAMLI XIZMATLARNING O'ZBEKISTON TASHQI SAVDO BALANSIDAGI O'RNI	272
Latipova Shaxnoza Maxmudovna, Normurodova Zuhra Orzimurod qizi	
TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLİYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI	278
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
IQTISODIY TIZIMDA TADBIRKORLIK VA TADBIRKORLIK QOBILIYATIGA YANGICHA YONDASHUV	283
Tadjiev Bexzod Umidjanovich	
OTMNI MOLİYAVIY TA'MINLASHNING INNOVATSION MOLİYAVIY MODELLARI	290
Tuxliyev Bozor Karimovich	
TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIMLARNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	293
Abirova Nargizabonu	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLİYALASHTIRISHNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	298
Ro'ziyeva Maftuna Yusufvna	
OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLİYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR DINAMIKASINING EMPIRIK TAHLILI	303
Sharipova Shahlo Istamovna	
METROLOGIYANING ILMIY-METODIK ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	308
Maxmudov Dostonbek Soyibjon o'g'li	
SANOAT KORXONALARIGA KIRITILGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	312
Mirzakulova Risolat Musurmankulovna	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	317
Ibragimova Saodat, Mirhamidova Dilorom, Shagaipova Gulchehra	

OLIY TA'LIM BITIRUVCHILARI SONINING JISMONIY SHAXSLAR DAROMAD SOLIG'IGA TA'SIRI VA INSON KAPITALI ORQALI IJTIMOIIY XARAJATLARNI BOSHQARISH.....	323
Primova Nigora Ikrom qizi	
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR	331
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ELEKTRON TIJORAT BILAN SHUG'ULLANUVCHI KORXONALARDA MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASI..	337
Aripov Ulug'bek Bahodirovich	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	341
Xakimov Akbar Anvarovich	
FOTOELEKTRIK TIZIM SAMARADORLIGIGA HARORAT, SOYALANISH VA DEGRADATSIYA OMILLARINING TA'SIRI.....	344
Majidova Maxliyo A'zam qizi	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	354
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
STUDY OF THE INFLUENCE OF MEMBRANE REACTOR ON METHANE CONVERSION WITH WATER VAPOR AND CARBON OXIDE (IV).....	362
Umida Shabarova, Sugdiyana Abdurasulova	
ESG MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS OF UZBEKISTAN: EVALUATION PRACTICES, KEY DETERMINANTS, AND STRATEGIC PRIORITIES.....	367
Sanemkhan Abdullaeva	
UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	375
Boymirzayev Doniyorbek Anvarjon o'g'li	
PEDAGOGIK MAHORATNI OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH ORQALI TA'LIM JARAYONINI TAKOMILLASHTIRADIGAN PLATFORMA ISHLAB CHIQLASH	379
Salomov Shokirjon, Boboyev Shavkat, Normamatov Xayriddin	
ПОВЫШЕНИЕ ОГНЕСТОЙКОСТИ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ ВТОРИЧНОГО ПОЛИЭТИЛЕНА.....	386
Назаров Феруз, Назаров Фарход, Ахмедова Фазилат, Элмуродов Элгез, Янгибоев Асадбек	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Rasulov Akmal Xurshid o'g'li	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	397
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
MADANIY MEROS OBYEKTLARINING TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI STRATEGIK AHAMIYATI	403
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	407
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
XORAZM VILOYATINING IQTISODIY SALOHİYATI VA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TARKIBI HAMDA JORIY HOLATI	411
Karimova Shaxnoza O'ktamovna	
TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLİYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	418
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ JOYLARIDA TURIZM XIZMATLARI INFRATUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH	423
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
AKTIVLAR QADRSIZLANISHI XARAJATLARINING MOLİYAVIY VA SOLIQ HISOBOTLARIGA TA'SIRI.....	427
Jarimbetov Ajiniyaz Kurbanbaevich	

MUHANDISLIK GEOMETRIYASI VA KOMPYUTER GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA MULTIMEDIA VA INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM NATIJALARIGA TA'SIRI: AUDIO VA VIDEOTEKNOLOGIYALAR IXTISOSLIGI MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	430
Utkirova Mamura Faxriddin qizi	
HUDUDIIY TADBIRKORLIK TIZIMIDA INVESTITSION RESURSLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INSTITUTSIONAL VA EKONOMETRIK YONDASHUVLARI.....	436
Isakov Axmadali Esanbayevich	
MINTAQAVIY OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA INVESTITSION RESURLARNING TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH	444
Abdunabiyev Sirojiddin G'anijon o'g'li	
XABAR ALMASHISHGA ASOSLANGAN MARKETINGDA ISTE'MOLCHILARNING SHAXSIY HAYOTINI KUTILMALARI.....	452
Raxmatova Sitora Shuxratjon qizi	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI OPTIMALLASHTIRISH VA SOG'LOM RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH: XORIJIY Tajribalar asosida O'zbekiston Respublikasi Davlat Sektorini INSTITUTSIONAL ISLOH QILISHNING QIYOSIY TAHLILI.....	461
Sharapov Umidjon Shavkatovich	
ZAMONAVIY SERVIS KOMPANIYALAR TANNARXINI ANIQLASHNING DOLZARB YO'NALISHLARI	471
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
NAVOIY VILOYATINING TURISTIK OBYEKTALARI VA ULARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI TAHLILI	477
Turayev Abduvoxid Kuldashevich	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	483
Alimova Dilafruz Tohir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TADBIRKORLIKNI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich	
QORAKO'L TERI JINGALAKLARINING TAKRORLANMAS KO'RINISHI VA XUSUSIYATLARI.....	492
Hakimova Sh.Q., Azimov J.Sh., Farmonov F.F.	
YOSH TADBIRKORLARNING STARTAP LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	497
Koriev Orif Azizovich	
HUDUDLARDA OLIY TA'LIM VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	502
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Karimov Chuxmor Abdirashidovich	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY HOLATI VA MOLIYAVIY NATIJALARI TAHLILI.....	507
Alimov Baxodir Batirovich	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISHNING IQTISODIY TAHLILI	513
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINING ROLI	516
Xodjimatom Maksudbek Ubaydullayevich	
MINTAQATURIZM INDUSTRIYASINING IQTISODIY RIVOJLANISHI VA BOSHQARUV FAOLIYATLARI TAHLILI	520
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Ruziqulov Aziz Tuxtayevich	
TIJORAT BANKLARIDA FINTECH TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH ORQALI MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNI TA'MINLASH: NAZARIY YONDASHUV VA ISTIQBOLLAR.....	526
Nazarova Shohista Tolmas qizi	
METALLARGA BOSIM OSTIDA ISHLOV BERISH JARAYONLARINI RAQAMLI MODELLASHTIRISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	531
Xasanov Kamoliddin Akmal o'g'li, Abdullayev Fatxulla Sagdullayevich, Diyorov Salohiddin Farhod o'g'li, Jalolov Jafar Jamol o'g'li	

XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL MABLAG'LARI HISOBINI MHHS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: USLUBIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	537
Umurzakov Dilshodbek Xakimovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI YASHIRIN IQTISODIYOTNI AMALGA OSHIRISHGA UNDOVCHI OMILLAR.....	543
Bobojonov Azimjon Akmal o'g'li	
MINTAQANING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	548
Maxmudov Jasurbek Ergashevich	
BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MUZEY OBYEKTINING SIG'IM TAHLILI: FAYZULLA XO'JAYEV UY-MUZEYI TAJRIBASIDA.....	553
Odilova Muattar Akram qizi, Qilichov Muhriddin Husniddin o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY VOSITALARDAN FOYDALANISHNING USTUVORLIKLARI.....	560
Turdiyeva Muqaddas Umarovna	
МОДЕЛЬ ЦИФРОВОГО ОБЪЕКТА ДЛЯ АНАЛИЗА КОМПЛЕКСНЫХ ЦИФРОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ОБЪЕКТОВ.....	565
Гулямов Шухрат, Шамсутдинова Винера, Караханова Алсу, Зайниддинова Зебинисо	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMLARI	571
Yuldoshov Otabek Jovli o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING XALQARO KAPITAL BOZORLARIGA INTEGRATSIYASI VA INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	576
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSH SALOHİYATNI SHAKLLANTIRISH VA RAQOBAT USTUNLIKLARINI TA'MINLASH MEXANIZMLARI	583
Asenbaeva Aydaygul, Toshqulova Aziza	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	587
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	591
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
SCENARIO-BASED ECONOMETRIC EVALUATION OF REAL INVESTMENT EFFICIENCY IN SMALL BUSINESS ACTIVITIES.....	601
Otajanov Umid Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIY O'SISHNI RAG'BATLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEXANIZMLARI.....	611
Iminoxunov Abdukoxor Abdivaitovich	
BANK 4.0 SHAROITIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BANK BOSHQARUVI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	619
Boltayev Zokirjon Otanazarovich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA SUV RESURSLARI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH USULLARI.....	622
Sapayev Azamat Rustamovich	
ФИСКАЛЬНЫЕ ПРАВИЛА В СРЕДНЕСРОЧНОМ БЮДЖЕТНОМ ПЛАНИРОВАНИИ.....	626
Е.М. Сои	
BUXORO VILOYATINING YALPI HUDUDIY MAHSULOT DINAMIKASI VA UNING TARMOQ TUZILMASIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLAR TAHLILI	631
Raxmonqulova Nafisa Olimjonovna	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	

O'ZBEKISTONDA "O'ZSUVT'A MINOT" AJ TIZIMI KORXONALARINI "YASHIL" MOLIYALASHTIRISHNI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA JALB QILINGAN XUSUSIY INVESTITSİYALAR DINAMIKASINING IQTISODIY TAHLILI	652
Risqibekova Nozimaxon	
WAYS TO REDUCING POVERTY BY INCREASING INCOME: INSTITUTIONAL AND SOCIO-ECONOMIC MECHANISMS	657
Muxammedov Jasurbek Olloberdi ugli, Ganiyev Muhammadjon Khalilovich	
QURILISH KORXONALARIDA XARAJATLARNI KLASSIFIKASIYA QILISH VA HISOBGA O'LISH TIZIMI	663
Toshimov Azizbek Hakimovich	
MARKAZIY OSIYO DAVLATLARIDA SUV RESURSLARIDAN OQILONA FOYDALANISH.....	667
Jobborov Elmurod Normo'minovich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING HUDUDIY IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDAGI O'RNI...	672
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
HUDUDLARARO IQTISODIY NOMUTANOSIBLIK VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	677
Erkinova Dildora Ravshonbek qizi	
XORIJIY BANKLAR AMALIYOTIDA RISKLARNI BAHOLASH VA BOSHQARISH TAJRIBASI	683
Kudaybergenova Guzai Kuanishbayevna	
КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К ПОВЫШЕНИЮ РАБОТОСПОСОБНОСТИ МЕТАЛЛОРЕЖУЩЕГО ИНСТРУМЕНТА ПРИ ОБРАБОТКЕ ТРУДНООБРАБАТЫВАЕМЫХ МАТЕРИАЛОВ.....	687
Желтухин Андрей Владимирович	
AUDITORLARNING PROFESSIONAL FIKR VA MULOHAZALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO ILG'OR TAJRIBALARNING AHAMIYATI	694
Parpiyev Jaxongir Ilxomjonovich	
SOVUTGICH QURILMASIDAGI KONDITSIONERDAN AJRALIB CHIQUADIGAN ISSIQLIKDAN MAHSULOTLARNI QURITISHDA FOYDALANISH	699
Nuritov Ikrom, Iboeva Sevinch, Sultonmurodova Xurinis	
ORGANISATIONAL BEHAVIOR IN ENTERPRISES AND ITS IMPACT ON MANAGEMENT DECISION-MAKING: A REVIEW OF THEORIES	704
Djumanov A.A.	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI VA DOLZARB MUAMMOLARI	714
Taniyev Mirzoxid Xurramovich, Mannabova Madina Sunnatillo qizi	
MILLIY GO'SHT CHORVACHILIGINING INNOVATSION RIVOJLANISHIDA TASHKILIY-IQTISODIY OMILLAR VA ULARNING SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	721
Kushakov Faxriddin Baxtiyarovich	
KORXONANING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISHDA XARAJATLAR MONITORINGINING ROLI.....	731
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA KADRLAR TAYYORLASH VA DUAL TA'LIM TIZIMI RIVOJI.....	738
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
YANGI O'ZBEKISTONDA GILAMCHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISH MAQSADLARI VA ISTIQBOLLARI....	741
Musayeva Shoiri Azimovna	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ЖЕНСКОГО ТРУДА НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ И ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	746
Дониёрова Зухрабону Алишер кизи	
TRANSPORT LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING MAMLUKAT IQTISODIYOTI RIVOJIDAGI O'RNI	754
Abduxalikova Komila Abduxalikovna	

JAMOAT TRANSPORTI KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	758
Berdiyev Temur Azamatovich	
CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA ELEKTRON TIJORAT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI	764
Safarov Baxtiyor Djurakulovich	
NAVOIY VILOYATI XATIRCHI TUMANIDA MAVJUD TURISTIK RESURSLARDAN ICHKI VA XALQARO TURIZMDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI	769
Turayev Abduvoxid Kuldashovich	
RAQAMLI PLATFORMALARNI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING INKLUZIVLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	776
Azizbek Nusratov San'atillayevich	
MINERAL VA KIMYOVIY QO'SHIMCHALAR BILAN KOMPLEKS MODIFIKATSIYALASH ORQALI SEMENT MATRITSASI MUSTAHKAMLIGINI OSHIRISH	781
Turgaev Jambul Adilbaevich	
KICHIK BIZNES SOHASIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR TRANSFERINI TA'MINLASH OMILLARI VA ISTIQBOLLARI	787
Yodgorova Xalima To'liqinova	
WAYS TO IMPROVE PRICING POLICY MECHANISMS OF STATE-OWNED ENTERPRISES	792
Mavlonov Ozod Ulug'bekovich	
AN'ANAVIY VA SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN BOSHQARUV TIZIMLARINING QIYOSIY TAHLILI (MS1H1 SERVO MOTORI MISOLIDA)	798
Pirmatov Nurali Berdiyevich, Egamov Akmal Mamarasulovich, Mamarasulov Nodir Akmal o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BARQARORLIK VA LIKVIDLIKNI BOSHQARUV HISOBIGA INTEGRATSIYALASH: KO'RSATKICHLAR TIZIMI, PROGNOZLASH VA ERTA OGOHLANTIRISH MEXANIZMI	803
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
TAYYOR MAHSULOT QADRSIZLANISHI HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISH: ISHCHI SCHYOTLARINI JORIY ETISHNING METODIK ASOSLARI	808
Babakulova Matluba Kurbannazarovna	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МЕДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ СИСТЕМОЙ РАБОТЫ В МАХАЛЛЯХ	812
Kosimjonov Nozimjon Kosimjonovich	
MINTAQALARNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHIDA YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASINING AHAMIYATI: NAZARIY YONDASHUVLAR TAHLILI	815
Maxmudov Sobir Xudoyberdiyevich	
TURISTIK XIZMAT BOZORINING MOHIYATI, UNING VAZIFALARI VA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	821
Payazov Murod Maqsudovich, Salimova Mumtozbeim Jahongir qizi, Shahnoza Xudoyberdiyeva Davlatovna	
CHIGITLI PAXTA TARKIBIDAN YOT ARALASHMALARNI AJRATISH UCHUN QO'LLANILADIGAN TEXNOLOGIYALAR	825
Bozorov Dilmurod Bahromjon o'g'li, Jakparov Oltinboy Rustamjon o'g'li	
FEMALE ENTREPRENEURSHIP AND GREEN INITIATIVES: A CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN	830
Abduxafizova Madinabonu Mirabbos qizi	
SOLIQ INSTRUMENTLARI ORQALI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	834
Akbarov Abdulhamid Akmal o'g'li, Ahrorqulov Jonibek Otabek o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQARISHI KONSENTRATSIYASINING HUDUDIIY TAHLILI: VILOYATLAR VA MAXSUS IQTISODIY ZONALAR BO'YICHA HERFINDAHL-HIRSCHMAN INDEKSI	839
Anvarxonov Abdulatifxon Jamshidxon o'g'li	

CHARM-POYABZAL SANOATI TARMOG'INING RIVOJLANISHI VA O'ZIGA XOS JIHATLARI TO'G'RISIDA.....	847
Azimova Feruza Payziyevna, O. Maxmudov	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA RESURS EHTIYOJLARI.....	852
Arziqulova Oybachin Eshquvat qizi	
KADRLAR SALOHİYATINI OSHIRISHGA YO'NALTIRILGAN TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	858
Xo'jaqulov Bobur Rustam o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA KREDITLASH TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	864
Tajimuratova Nelufar Vays qizi	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BAHOLASHNING EKONOMETRIK MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	871
Normamatova Sitara Nozim qizi, Raxmanov Mexridin Sindarovich	
BAHOLANGAN RISKLARGA NISBATAN AUDITORNING HATTI-HARAKATLARI	876
A.Z.Avlokulov	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA DAVLAT SUBSIDİYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA MOLIYAVIY HISOBOTDA OCHIB BERISHNI TAKOMILLASHTIRISH	880
Qadamov Mirzobek Ulug'bek o'g'li	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	885
Мухторов М. Н., Каримова А. М.	
FIZIK XAVFSIZLIK NAZORATI VA UNI ISPY DASTURI ASOSIDA MONITORING QILISH.....	892
Usmanbayev Doniyorbek Shuxratovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONIDA STRATEGIK MENEJMENTNING AHAMIYATI	902
Bazarbaeva Dildora Ekramjon qizi, Koshanov Abdimurat Azat uli	
KALSIYLANGAN SODA ISHLAB CHIQRISHDA TEXNOLOGIK PARAMETRLARNI METROLOGIK TA'MINLASHNING AHAMIYATI	910
Ametova Biybisuliu Xamidullaevna, Ametov Quanishbay Xamidullaevich	
ЛЬГОТЫ ПО ПРЯМЫМ И КОСВЕННЫМ НАЛОГАМ И ИХ ГАРМОНИЧНОЕ СООТНОШЕНИЕ	915
Фаттоев Олимжон Гайрат ўғли	
O'ZBEKISTONDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI QO'LLAB-QUVVATLASHNING KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDAGI INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	920
Ulashova Zarnigor Botirali qizi	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH.....	925
Abduraxmonov Valijon G'ofurovich, Yusupova Dilnigora A'zamjon qizi	
IQTISODIY TIZIMDA RISK VA UNING XUSUSIYATLARI TAHLILI.....	929
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALARNI JALB QILISHNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	937
Zayniddinov Aloviddin Zayniddin o'g'li	
SOLIQ NAZORATINING AMALIYOTDAGI SAMARADORLIK JIHATLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	945
Nizomxonov Elbekxon Erkinxon o'g'li	
FISKAL MEXANIZMLARNING HUDUDIY RIVOJLANISHGA TA'SIR ETISH XUSUSIYATLARI.....	950
Ne'matov Ne'matulla Erkinboyevich	
ФИСКАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА: ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	955
Воронин Сергей Анатольевич, Ахмедова Фазилат Жураевна	
IMPROVING EMPLOYEE MOTIVATION AND DEVELOPING AN EFFECTIVE INCENTIVE SYSTEM IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT.....	962
Makhmudov Sunnatjon Abdujabbor ugli, Ashurova Jasmina Jo'ra kizi	

O'ZBEKISTONDA KO'P POG'ONALI PENSIYA TIZIMIGA O'TISHNING EKONOMETRIK TAHLILI VA MOLIYAVIY BARQARORLIK MODELLARI	966
Mamatqulova Yayra Dilmurod qizi	
SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY O'SISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	971
Astanayev Kulmakhammat Sanayevich	
JAHON IQTISODIYOTINING GLOBALLASHUV OMILLARI VA BOSQICHLARI	977
Abdullayeva Zulfiya Izzatovna	
ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA JUST-IN-TIME TIZIMIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI ...	981
Mahmudov Sunnatjon Abdujabbor o'g'li	
KORXONALARDA ASOSIY FAOLIYAT XARAJATLARINING AUDITINI AMALGA OSHIRISH XUSUSIYATLARI	986
Djumayeva Guzal Axtamovna, Sag'dullayev Abdullo Valijon o'g'li	
XOM ASHYO VA MATERIALLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	990
Qo'ziyeva Maftuna Otabek qizi, Rafikova Aziza Xurshid qizi	
AHOLI TURMUSH SIFATINI OSHIRISH VA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDA MEHNAT RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING O'RNI (Navoiy viloyati misolida)	994
O'roqov Mamurali Odil o'g'li	
INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA GENERATIV SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ORQALI BO'LAJAK MUHANDISLARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1000
Ibragimov Suxrob Latifovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNI TADQIQ ETISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	1004
Ismailova Nilufar Sabitdjanovna	
СРАВНЕНИЕ МЕТОДОВ ФОРМОВКИ ТРУБ СРЕДНЕГО И БОЛЬШОГО ДИАМЕТРА	1010
Юсупов А.А., Райимкулов С.Х.	
TURIZM XIZMATLARINING RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDAGI RIVOJLANISH DARAJASINI BAHOLASH.....	1015
Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Musirmanov Shohboz Usmon o'g'li	
DAVLAT GRANTLARI TANLOVLARINI SHAKLLANTIRISHDA KO'P BOSQICHLI IJTIMOY MASLAHATLASHUV VA RAQAMLI JAMOATCHILIK ISHTIROKI MEXANIZMINING AHAMIYATI.....	1020
Xasanov Jahongir Botir o'g'li	
PAXTA XOM ASHYOSINI CHUQUR QAYTA ISHLASH ORQALI QO'SHIMCHA QIYMAT YARATISH.....	1025
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li, Sayitbayev Shermirza Datkamirzayevich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RAQAMLASHTIRISH ORQALI SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI	1030
Usmonov Maxsud Tulqin o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОЛОГИИ ОЦЕНКИ И АНАЛИЗА ПОКАЗАТЕЛЕЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ СФЕРЫ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ «ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ»	1036
Хайдарова Дилдора Жахонгир кизи	
ТЕОРИЯ ОРГАНИЗАЦИИ ИСЛАМСКОГО СТРАХОВАНИЯ И ЕГО СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ НА ПРИМЕРЕ БЛИЖНЕВОСТОЧНЫХ СТРАН.....	1040
Гаффоров Шухрат Насриевич	
BANKLARDA ICHKI NAZORAT TIZIMI SAMARADORLIGINING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	1047
Nurmuxammedov Abdijabbar Yunusovich	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BAHOLASHNING EKONOMETRIK MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1054
Normamatova Sitara Nozim qizi, Raxmanov Mexridin Sindarovich	

JAHON SAVDO TASHKILOTI TALABLARI DOIRASIDA MAMLAKATIMIZ KORXONALARINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH XUSUSIYATLARI.....	1059
Masharipova Manzura Alimbayevna	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSIYALARNING AHAMIYATI....	1067
Dusmatov Begmuxammad Olimjonovich, Mirzaahmedov Mirziyo Ulug'bek o'g'li	
XO'JALIK YURITUVCHI BIZNES SUBYEKTLARI BIZNES MUHITI RIVOJLANISHIGA DAVLATNING TA'SIRI..	1072
Xazratov Abror Panjiyevich, Muratkulov Xumoyun Dilshodovich	
YASHIL XIZMATLAR SOHASINING MOHIYATI, IJTIMOIIY-IQTISODIY FUNKSIYASI VA BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI	1077
Y.M. Xalikov	
ASALARICHILIK XO'JALIKLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING XUSUSIYATLARI	1085
Ishturdiev Hasan Abdigapparovich	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	1091
Мухторов М. Н., Каримова А. М.	
«HR BUSINESS PARTNER» КАК ИНСТРУМЕНТ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА	1098
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARI UCHUN REAL VAQT REJIMIDA DINAMIK RISK-PROFILGA ASOSLANGAN KREDIT LAYOQATINI BAHOLASHNING ADAPTIV MODEL (DRP-KREDIT MODEL)...	1109
Hamroyeva Sabina Ismoil qizi, Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
QISHLOQ HUDUDLARIDA AGROBIZNES TUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH BORASIDAGI XORIJIY TAJRIBA VA UNDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	1115
Yoqubjonov Ibrohim G'olibjon o'g'li	
INFLYASIYA VA BUDJET XARAJATLARI: ASOSIY BOG'LIQLIKLAR.....	1118
Izbosarov Bobur Baxriddinovich, Umirov Sherzod Baxriddinovich	
KICHIK BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASHDA SOLIQ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	1124
Bakirov Kobiljon Mamatyusupovich	
АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ УСЛУГ В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ.....	1128
Уктамов Альберт Жасурович Bakirov Kobiljon Mamatyusupovich	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ КОМПЛЕКСНОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ: СНИЖЕНИЕ РИСКОВ, УКРЕПЛЕНИЕ КАПИТАЛЬНОЙ БАЗЫ И ЛИБЕРАЛИЗАЦИЯ АКТИВОВ.....	1135
Эгамова Махфурат Эсановна	
ФАЗООБРАЗОВАНИЕ И ФИЗИКО-ХИМИЧЕСКИЕ СВОЙСТВА МАГНИЕВОГО ОКСИХЛОРИДНОГО ЦЕМЕНТА, СИНТЕЗИРОВАННОГО ИЗ КАУСТИЧЕСКОГО ДОЛОМИТА.....	1141
Абылова Амина, Сайпов Абат, Бекбосынова Рысгул, Абылов Женис	
HUDUDLARDA MADANIY TURIZM XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING BOSHQARUV USULLARI	1150
Shohruzbek Ruziyev	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA SIRKULYAR IQTISODIYOT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	1156
Xalikulova Gulzada Tojimuratovna, Kuziyeva Nargiza Ramazanovna	
MARKAZIY OSIYODA SUN'IY INTELLEKTNING KICHIK VA O'RTA BIZNES SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	1162
Kodirova Samira Kamol qizi	

MEHNAT SHARTNOMASI ASOSIDA FAOLIYAT YURITUVCHI QO'RIQLASH DEPARTAMENTI TIZIMIDAGI IDORAVIY HARBIYLASHTIRILGAN QO'RIQLASH VA IDORAVIY QOROVULLIK BO'LINMALARI ISHCHI-XIZMATCHILARIGA DAVLAT IJTIMOIIY SUG'URTASINI TATBIQ ETISHNING HUQUQIY-IQTISODIY JIHATLARI	1169
Salimbayev Mirsohibjon Mirsodiq o'g'li	
RAQOBATBARDOSHLIK NAZARIYALARINING EVOLYUTSIYASI VA HUDUDIIY USTUNLIKLARNING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	1175
Sattorov Quvonchbek Shoxzamonovich	
O'ZBEKISTONDA BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL" TEXNOLOGIYALARINING O'RNI VA ISTIQBOLLARI	1181
Kazakova Zulayho, Saidazamova Nilufar, Isroilov Shohruh	
YASHIL LOGISTIKA VA TRANSPORT TIZIMI TRANSFORMATSIYASI ORQALI BARQAROR MAKROIQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHNING ILMIY-USLUBIIY ASOSLARI.....	1186
Jalolova Madina Shopolat qizi	
ПОВЫШЕНИЕ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ДИВИДЕНДНОЙ ПОЛИТИКИ В КОМПАНИЯХ УЗБЕКИСТАНА	1192
Шермухамедов Акмал Комилжонович	
KICHIK BIZNESDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH TEXNOLOGIYALARINING IQTISODIY SAMARASI.....	1198
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich, Muhammadjonova Iroda Bahodir qizi	
KIYIM DIZAYNIDA ESTETIK VA FUNKSIONALLIK UYG'UNLIGI.....	1202
Ergasheva Rashida Abdug'aniyevna	
K-SURE JANUBIIY KOREYA EKSPORTINI QO'LLAB-QUVVATLASH BO'YICHA ASOSIIY DAVLAT MUASSASASI SIFATIDA.....	1205
Umarov Xasan Sunnatullaevich	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA RAQAMLI SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI SHAKLLANTIRISHNING KONSEPTUAL MODELII	1210
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY O'SISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1215
Astanayev Kulmaxammat Sanayevich	
RESURSGA ASOSLANGAN YONDASHUV ASOSIDA SANOAT KORXONALARI RAQOBAT USTUNLIGINI SHAKLLANTIRISH YO'LLARI	1221
Jalolov Abbasxon Ravshanxon o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KUZATUV KENGASHI FAOLIYATINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIIY MEXANIZMLARI.....	1228
Ashurov Furkatjon Shuxratovich	
NORASMIY BANDLIKNI QISQARTIRISH VA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISHDA O'ZINI O'ZI BAND QILISHNING AHAMIYATI	1233
Sabirov Mirza Qilichbayevich	
Zararli dasturiy ta'minotni aniqlash va tahlil qilishda neyron tarmoqlardan foydalanish imkoniyatlari.....	1238
Nuratdinov Xushnid Begzadovich, Erejepov Kewlimjay Kaymatdinovich	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA INVESTITSIIYA FAOLIYATINING ZAMONAVIIY HOLATI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	1244
No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi	
BUDJET TASHKILOTLARIDA ICHKI AUDIT METODOLOGIYASINI SHAKLLANTIRUVCHI TAMOIYILLAR VA YONDASHUVLAR.....	1250
Saitmuratov Saitmuarat Masharip o'g'li	
ASINXRON MOTORLARNING NOSIMMETRIK REJIMLARINI NAZORAT QILISH VA BOSHQARISH TIZIMLARI UCHUN EKSPERIMENTAL TADQIQOTLAR METODIKASINI ISHLAB CHIQISH.....	1255
Tojimurodov Dilshodbek Dilmurodjon o'g'li	

SOLIQ ORGANLARI VA SOLIQ TO'LOVCHILAR O'RTASIDAGI NIZOLARNI SUDGACHA HAL ETISH TIZIMINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	1263
Solihova Xumora Xasan qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KUZATUV KENGASHI FAOLIYATINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI.....	1269
Ashurov Furkatjon Shuxratovich	
TIJORAT BANKLARI AKTIV VA PASSIVLARI MUVOFIQLIGI VA UNI BOSHQARISH	1274
Saidov Doniyor Abdullayevich	
AI-BASED AUTOMATED ASSESSMENT SYSTEMS AND THEIR ROLE IN EDUCATION QUALITY MONITORING: THE CASE OF UZBEKISTAN.....	1280
Majidova Yulduz, Janayev Bunyod, Choriyev Anvar, Mamatqulov Mavlon	
MAHALLIY BYUDJETLARDA SOLIQLARNI UNDIRISHNI OPTIMALLASHTIRISH MASALALARI	1286
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA BOG'DORCHILIK KLASSTERLARINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA XUSUSIYATLARI.....	1294
Murtazayev Olim, Norbekov Fazliddin Iskandar o'g'li	
SOLIQ NIZOLARINI MA'MURIY TARTIBDA KO'RIB CHIQISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	1301
Solihova Xumora Xasan qizi	
KRIPTOAKTIVLAR VA MBRVNING MONETAR SIYOSAT TRANSMISSIYA MEXANIZMIGA TA'SIRI	1305
R.I. Rashidov, S.B.Eshmurodova	
"SMART TOURISM FAMILY ENTREPRENEURSHIP SYSTEM" MODELINING SINERGETIK SAMARADORLIGI VA TURIZM SOHASIDA OILAVIY TADBIRKORLIKNI INVESTITSİYALAR BILAN TA'MINLASHDAGI IMKONIYATLARI.....	1310
Pardayeva Ozoda Mamayunusovna	
KORPORATIV KONFLIKTLARNI TARTIBGA SOLISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMLARI.....	1318
Xolikova Saboxat Abdukarim qizi	
LONDON XALQARO MOLIYA MARKAZINING RIVOJLANISH OMILLARI VA RAQOBAT USTUNLIKLARI	1325
Alimardonov Elshod Dilshodovich	

KORPORATIV KONFLIKTLARNI TARTIBGA SOLISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMLARI

Xolikova Saboxat Abdulkarim qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

“Umumiqtisodiy fanlar” kafedrasida katta o'qituvchisi

ORCID: 0000-0003-0424-4427

Email: kholikovasabokhat@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada korporativ konfliktlarning iqtisodiy mohiyati, ularning korporativ boshqaruv tizimiga ta'siri hamda konfliktlarni tartibga solishning moliyaviy mexanizmlari tadqiq etilgan. Tadqiqot davomida agentlik nazariyasi, korporativ boshqaruv konsepsiyalari va xalqaro tajribalar asosida korporativ konfliktlarning asosiy sabablari tahlil qilindi. Shuningdek, rag'batlantirish tizimlari, dividend siyosati, korporativ nazorat, risklarni boshqarish, axborot oshkoraligi va ESG tamoyillarining korporativ konfliktlarni kamaytirishdagi o'rni yoritildi. Xorijiy davlatlar tajribasi asosida korporativ boshqaruv samaradorligini oshirishga qaratilgan amaliy takliflar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: korporativ konfliktlar, korporativ boshqaruv, moliyaviy mexanizmlar, agentlik nazariyasi, aksiyadorlar, menejerlar, dividend siyosati, risklarni boshqarish, ESG tamoyillari, korporativ nazorat, investorlar, moliyaviy shaffoflik.

Аннотация: В данной статье исследованы экономическая сущность корпоративных конфликтов, их влияние на систему корпоративного управления, а также финансовые механизмы их регулирования. В ходе исследования на основе агентской теории, концепций корпоративного управления и международного опыта проанализированы основные причины возникновения корпоративных конфликтов. Особое внимание уделено роли систем стимулирования, дивидендной политики, корпоративного контроля, управления рисками, информационной прозрачности и принципов ESG в снижении уровня корпоративных конфликтов. На основе зарубежного опыта разработаны практические рекомендации, направленные на повышение эффективности корпоративного управления.

Ключевые слова: корпоративные конфликты, корпоративное управление, финансовые механизмы, агентская теория, акционеры, менеджеры, дивидендная политика, управление рисками, принципы ESG, корпоративный контроль, инвесторы, финансовая прозрачность.

Abstract: This article examines the economic nature of corporate conflicts, their impact on corporate governance systems, and the financial mechanisms used for their regulation. Based on agency theory, corporate governance concepts, and international experience, the study analyzes the main causes of corporate conflicts. Particular attention is paid to the role of incentive systems, dividend policy, corporate control, risk management, information transparency, and ESG principles in reducing corporate conflicts. Drawing on foreign experience, practical recommendations aimed at improving the effectiveness of corporate governance are proposed.

Keywords: corporate conflicts, corporate governance, financial mechanisms, agency theory, shareholders, managers, dividend policy, risk management, ESG principles, corporate control, investors, financial transparency.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida korporativ boshqaruv tizimining takomillashuvi, aksiyadorlik munosabatlarning murakkablashuvi hamda kapital bozorlarining globallashuvi sharoitida korporativ konfliktlarni samarali boshqarish masalasi dolzarb ilmiy-amaliy muammolardan biriga aylanmoqda. Korporativ konfliktlar aksiyadorlar, menejerlar, direktorlar kengashi, investorlar hamda boshqa manfaatdor tomonlar o'rtasidagi iqtisodiy manfaatlar qarama-qarshiligi natijasida yuzaga kelib, korxonaning moliyaviy barqarorligi, investitsion jozibadorligi va bozor qiymatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, zamonaviy korporatsiyalarda mulkchilik va boshqaruvning ajralishi agentlik muammolarini kuchaytirib, moliyaviy resurslardan foydalanish samaradorligi hamda korporativ qarorlar qabul qilish jarayonida turli ziddiyatlarning yuzaga kelishiga sabab bo'lmoqda.

So'nggi yillarda xalqaro amaliyotda korporativ konfliktlarni bartaraf etishda an'anaviy huquqiy vositalar bilan bir qatorda moliyaviy mexanizmlarning ahamiyati ortib bormoqda. Xususan, korporativ nazorat tizimlarini takomillashtirish, manfaatdor tomonlarning iqtisodiy rag'batlarini muvofiqlashtirish, dividend siyosatini optimallashtirish, aksiyalarni qayta sotib olish dasturlarini qo'llash, kompensatsiya paketlarini samarali shakllantirish hamda risklarni boshqarish instrumentlaridan foydalanish korporativ konfliktlarni

minimallashtirishning muhim vositalari sifatida e'tirof etilmoqda. ESG (Environmental, Social and Governance) tamoyillarining keng joriy etilishi, korporativ shaffoflik standartlarining kuchayishi, raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt asosidagi boshqaruv tizimlarining rivojlanishi ham korporativ manfaatlar muvozanatini ta'minlashning yangi mexanizmlarini shakllantirmoqda.

O'zbekiston Respublikasida ham korporativ boshqaruv tizimini xalqaro standartlar asosida modernizatsiya qilish, kapital bozorlarini rivojlantirish va investorlar huquqlarini himoya qilish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Bu esa korporativ konfliktlarning iqtisodiy mohiyatini chuqur o'rganish, ularni oldini olish hamda tartibga solishda samarali moliyaviy mexanizmlarni ishlab chiqish zaruratini yanada kuchaytirmoqda. Shu nuqtai nazardan, korporativ konfliktlarni tartibga solishning moliyaviy mexanizmlarini nazariy va amaliy jihatdan tadqiq etish, ularning korporativ boshqaruv samaradorligini oshirishdagi rolini baholash hamda takomillashtirish yo'nalishlarini ishlab chiqish muhim ilmiy ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Korporativ konfliktlar va ularni boshqarish masalalari korporativ boshqaruv nazariyasining markaziy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mazkur sohadagi dastlabki fundamental tadqiqotlar A.A. Berle va G.C. Means tomonidan amalga oshirilgan bo'lib, mualliflar korporatsiyalarda mulkchilik va boshqaruvning ajralishi natijasida aksiyadorlar hamda menejerlar o'rtasida manfaatlar qarama-qarshiligi yuzaga kelishini asoslab berganlar. Ularning fikricha, korporatsiyalarning yiriklashuvi natijasida mulkdorlarning boshqaruv jarayonlaridagi ishtiroki kamayadi va bu holat korporativ konfliktlarning shakllanishiga zamin yaratadi [2].

Korporativ konfliktlarning iqtisodiy mohiyatini chuqurroq yoritishda Jensen va Mecklingning agentlik nazariyasi alohida o'rin egallaydi. Mualliflar menejerlar va aksiyadorlar manfaatlarining mos kelmasligi agentlik xarajatlarini keltirib chiqarishini ta'kidlaydilar. Ularning tadqiqotlarida korporativ boshqaruv tizimida rag'batlantirish mexanizmlari, nazorat vositalari va mulkchilik tuzilmasini takomillashtirish orqali ushbu xarajatlarni kamaytirish mumkinligi asoslab berilgan [3].

Korporativ boshqaruv nazariyasining rivojlanishida Shleifer va Vishnyning ilmiy ishlari muhim ahamiyat kasb etadi. Ular investorlar huquqlarini himoya qilish, korporativ nazorat tizimini kuchaytirish va moliyaviy shaffoflikni ta'minlash korporativ konfliktlarni kamaytirishning asosiy shartlaridan biri ekanligini ta'kidlaydilar. Tadqiqotchilar korporativ boshqaruvning samarali modeli kapital bozorlarining rivojlanishiga ham bevosita ta'sir ko'rsatishini qayd etganlar [4].

B. Tricker korporativ boshqaruvni strategik boshqaruv, nazorat va javobgarlik tizimlarining integratsiyasi sifatida talqin qiladi. Muallif korporativ konfliktlarning oldini olishda kuzatuv kengashlari faoliyati, mustaqil direktorlar instituti va manfaatdor tomonlar bilan samarali muloqot muhim o'rin tutishini asoslaydi. Uning tadqiqotlari zamonaviy korporativ boshqaruvning institutsional mexanizmlarini rivojlantirishga qaratilganligi bilan ajralib turadi [5].

C.A. Mallin korporativ boshqaruvning amaliy jihatlariga alohida e'tibor qaratib, korporativ konfliktlarni tartibga solishda aksiyadorlar huquqlarini himoya qilish, audit qo'mitalari faoliyati va risklarni boshqarish tizimlarining ahamiyatini yoritadi. Muallif korporativ boshqaruv samaradorligi investorlar ishonchi va korxonaning bozor qiymatiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi [6].

Monks va Minow korporativ boshqaruvni korporatsiya va manfaatdor tomonlar o'rtasidagi munosabatlarni muvofiqlashtiruvchi mexanizm sifatida baholaydilar. Ularning fikricha, korporativ konfliktlarni kamaytirish uchun shaffoflik, hisobdorlik va adolat tamoyillariga asoslangan boshqaruv tizimi zarur. Mualliflar, shuningdek, institutsional investorlarning korporativ nazoratdagi roliga ham alohida e'tibor qaratganlar [7].

Korxonalarda korporativ boshqaruvning xalqaro standartlarini shakllantirishda OECD tamoyillari muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi. Mazkur hujjatda aksiyadorlar huquqlarini himoya qilish, manfaatdor tomonlarning rolini kuchaytirish, axborot oshkoraligini ta'minlash va kuzatuv kengashlari faoliyatining samaradorligini oshirishga qaratilgan prinsiplar belgilangan. Ushbu tamoyillar bugungi kunda ko'plab davlatlarda korporativ konfliktlarni tartibga solishning asosiy mezonlari sifatida qo'llanilmoqda [8].

J. Solomon korporativ boshqaruv va javobgarlik masalalarini o'rganar ekan, korporativ konfliktlarni bartaraf etishda ESG tamoyillarining ahamiyati ortib borayotganini ta'kidlaydi. Muallifning fikricha, ekologik, ijtimoiy va boshqaruv omillarini hisobga olgan holda qabul qilingan qarorlar manfaatdor tomonlar o'rtasidagi muvozanatni ta'minlashga yordam beradi [9].

Ross, Westerfield va Jordan korporativ moliyaning nazariy va amaliy asoslarini yoritib, kapital tuzilmasi, dividend siyosati va investitsion qarorlarning korporativ konfliktlarga ta'sirini tahlil qiladilar. Ularning tadqiqotlari korporativ moliyaviy strategiyalarni shakllantirishda aksiyadorlar manfaatlarini maksimal darajada ta'minlash zarurligini ko'rsatadi [10].

Brigham va Houston korporativ moliya tizimida risklarni boshqarish, kapital qiymatini optimallashtirish va

korporativ nazorat mexanizmlarining ahamiyatini asoslab beradilar. Mualliflar korporativ konfliktlarni kamaytirish uchun moliyaviy qarorlarning uzoq muddatli strategik maqsadlar bilan uyg'unlashtirilishi zarurligini ta'kidlaydilar [11].

Umuman olganda, ilmiy adabiyotlar tahlili korporativ konfliktlarning asosiy sababi mulkchilik va boshqaruv manfaatlari o'rtasidagi nomuvofiqlik ekanligini ko'rsatadi. Tadqiqotchilar tomonidan ilgari surilgan yondashuvlar korporativ konfliktlarni bartaraf etishda moliyaviy rag'batlantirish tizimlari, dividend siyosati, korporativ nazorat, axborot oshkoraligi, risklarni boshqarish hamda ESG tamoyillariga asoslangan mexanizmlarning muhim ahamiyatga ega ekanligini tasdiqlaydi. Shu sababli zamonaviy korporativ boshqaruv tizimida ushbu vositalardan kompleks foydalanish korporatsiyalar faoliyatining barqarorligi va samaradorligini oshirishning muhim omili hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda korporativ konfliktlarni tartibga solishning moliyaviy mexanizmlarini o'rganishda tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, iqtisodiy tahlil va ilmiy abstraksiyalash usullaridan foydalanildi. Ma'lumotlar xalqaro ilmiy adabiyotlar, korporativ boshqaruv bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar, moliyaviy hisobotlar hamda xalqaro tashkilotlar ma'lumotlari asosida shakllantirildi. Tadqiqot jarayonida korporativ konfliktlarning kelib chiqish omillari va ularni moliyaviy instrumentlar orqali tartibga solish amaliyoti tahlil qilinib, olingan natijalar umumlashtirish, taqqoslash va mantiqiy xulosa chiqarish usullari orqali baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Korporativ konfliktlar zamonaviy korporativ boshqaruv tizimining ajralmas qismi bo'lib, ular turli manfaatdor tomonlar o'rtasidagi iqtisodiy manfaatlar to'qnashuvi natijasida yuzaga keladi. Bozor iqtisodiyoti sharoitida korporatsiyalar faoliyati aksiyadorlar, menejerlar, kreditorlar, investorlar, xodimlar va davlat organlari kabi ko'plab subyektlarning manfaatlari bilan chambarchas bog'liq. Mazkur manfaatlarning turlicha bo'lishi esa korporativ konfliktlarning paydo bo'lishiga zamin yaratadi. Ayniqsa, korporativ mulkchilik va boshqaruv funksiyalarining ajralishi natijasida vujudga keladigan agentlik muammolari korporativ ziddiyatlarning asosiy manbalaridan biri hisoblanadi.

Iqtisodiy adabiyotlarda korporativ konfliktlar aksiyadorlar va menejerlar, majoritar va minoritar aksiyadorlar, korporatsiya va kreditorlar hamda korporatsiya va boshqa manfaatdor tomonlar o'rtasidagi ziddiyatlar sifatida tavsiflanadi. Ushbu konfliktlar korporatsiyaning moliyaviy natijalariga, investitsion jozibadorligiga hamda uzoq muddatli rivojlanish istiqbollari salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu sababli korporativ konfliktlarni samarali boshqarish va ularni minimallashtirish korporativ boshqaruvning muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Agentlik nazariyasiga ko'ra, aksiyadorlar korporatsiyaning mulkdorlari sifatida kompaniya qiymatini maksimal darajada oshirishdan manfaatdor bo'lsa, menejerlar ayrim hollarda shaxsiy manfaatlarini korporativ manfaatlardan ustun qo'yishi mumkin. Natijada korporatsiya resurslaridan samarasiz foydalanish, ortiqcha xarajalar, investitsion loyihalarning noto'g'ri tanlanishi va foydaning pasayishi kabi holatlar yuzaga keladi. Bunday vaziyatlarda moliyaviy mexanizmlar menejerlarning manfaatlarini aksiyadorlar manfaatlari bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi.

Korporativ konfliktlarni samarali boshqarish masalasi rivojlangan davlatlar korporativ boshqaruv tizimining muhim tarkibiy qismiga aylangan. Xalqaro amaliyot shuni ko'rsatadiki, korporativ ziddiyatlarni bartaraf etishda moliyaviy rag'batlantirish, korporativ nazorat, dividend siyosati va risklarni boshqarish mexanizmlaridan kompleks foydalanish yuqori natija bermoqda. Quyidagi jadvalda ayrim xorijiy davlatlar tajribasi umumlashtirilgan (1-jadval).

1-jadval. Korporativ konfliktlarni tartibga solishning moliyaviy mexanizmlari bo'yicha xorijiy tajriba¹

Mamlakat	Korporativ konflikt turi	Qo'llaniladigan moliyaviy mexanizm	Natijasi
AQSh	Aksiyadorlar va menejerlar o'rtasidagi konflikt	Aksiyalar opsiolari, bonus tizimi, mustaqil direktorlar instituti	Menejerlar manfaatlari aksiyadorlar manfaatlariga yaqinlashtiriladi
Buyuk Britaniya	Majoritar va minoritar aksiyadorlar o'rtasidagi konflikt	Dividend siyosati va axborot oshkoraligi talablari	Investorlar huquqlarini himoya qilish kuchayadi

1 Manba: xalqaro korporativ boshqaruv amaliyoti va OECD tamoyillari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Germaniya	Menejment va manfaatdor tomonlar o'rtasidagi konflikt	Ikki pog'onali boshqaruv tizimi va moliyaviy nazorat	Qarorlar ustidan nazorat samaradorligi oshadi
Yaponiya	Korporatsiya va kreditorlar o'rtasidagi konflikt	Bank monitoringi va uzoq muddatli moliyalashtirish tizimi	Moliyaviy barqarorlik va risklarni nazorat qilish kuchayadi
Kanada	Investorlar va korporatsiya o'rtasidagi konflikt	ESG hisobotlari va integratsiyalashgan hisobot tizimi	Shaffoflik va investorlar ishonchi ortadi
Singapur	Axborot assimetriyasi bilan bog'liq konfliktlar	Raqamli korporativ boshqaruv va elektron audit tizimlari	Korporativ ma'lumotlarning ochiqligi ta'minlanadi

Jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, rivojlangan davlatlarda korporativ konfliktlarni bartaraf etishda turli moliyaviy mexanizmlardan foydalanilsa-da, ularning asosiy maqsadi manfaatdor tomonlar o'rtasidagi manfaatlar muvozanatini ta'minlashdan iborat. AQSh va Buyuk Britaniyada aksiyadorlar manfaatlarini himoya qilishga qaratilgan rag'batlantirish hamda oshkoralik mexanizmlari ustuvor hisoblanadi. Germaniya tajribasida korporativ nazoratning institutsional shakllari muhim ahamiyat kasb etsa, Yaponiyada bank nazorati va uzoq muddatli hamkorlik munosabatlari ustunlik qiladi. Kanada va Singapurda esa ESG tamoyillari hamda raqamli boshqaruv vositalari korporativ konfliktlarni kamaytirishning zamonaviy instrumentlari sifatida namoyon bo'lmoqda. Mazkur tajribalar O'zbekistonda korporativ boshqaruv tizimini takomillashtirish va korporativ konfliktlarni moliyaviy mexanizmlar orqali samarali tartibga solishda muhim amaliy ahamiyatga ega.

Korporativ konfliktlarni tartibga solishda qo'llaniladigan eng muhim moliyaviy mexanizmlardan biri rag'batlantirish tizimidir. Xususan, menejerlarning mehnatiga haq to'lash tizimini korporatsiyaning moliyaviy natijalari bilan bog'lash amaliyoti keng qo'llanilmoqda. Bonuslar, aksiyalar opsiolari, uzoq muddatli rag'batlantirish dasturlari hamda samaradorlik ko'rsatkichlariga asoslangan mukofotlash tizimlari menejerlarning qaror qabul qilish jarayonida aksiyadorlar manfaatlarini hisobga olishiga xizmat qiladi. Bunday mexanizmlar menejerlarni korporatsiyaning bozor qiymatini oshirishga va uzoq muddatli strategik maqsadlarni amalga oshirishga undaydi.

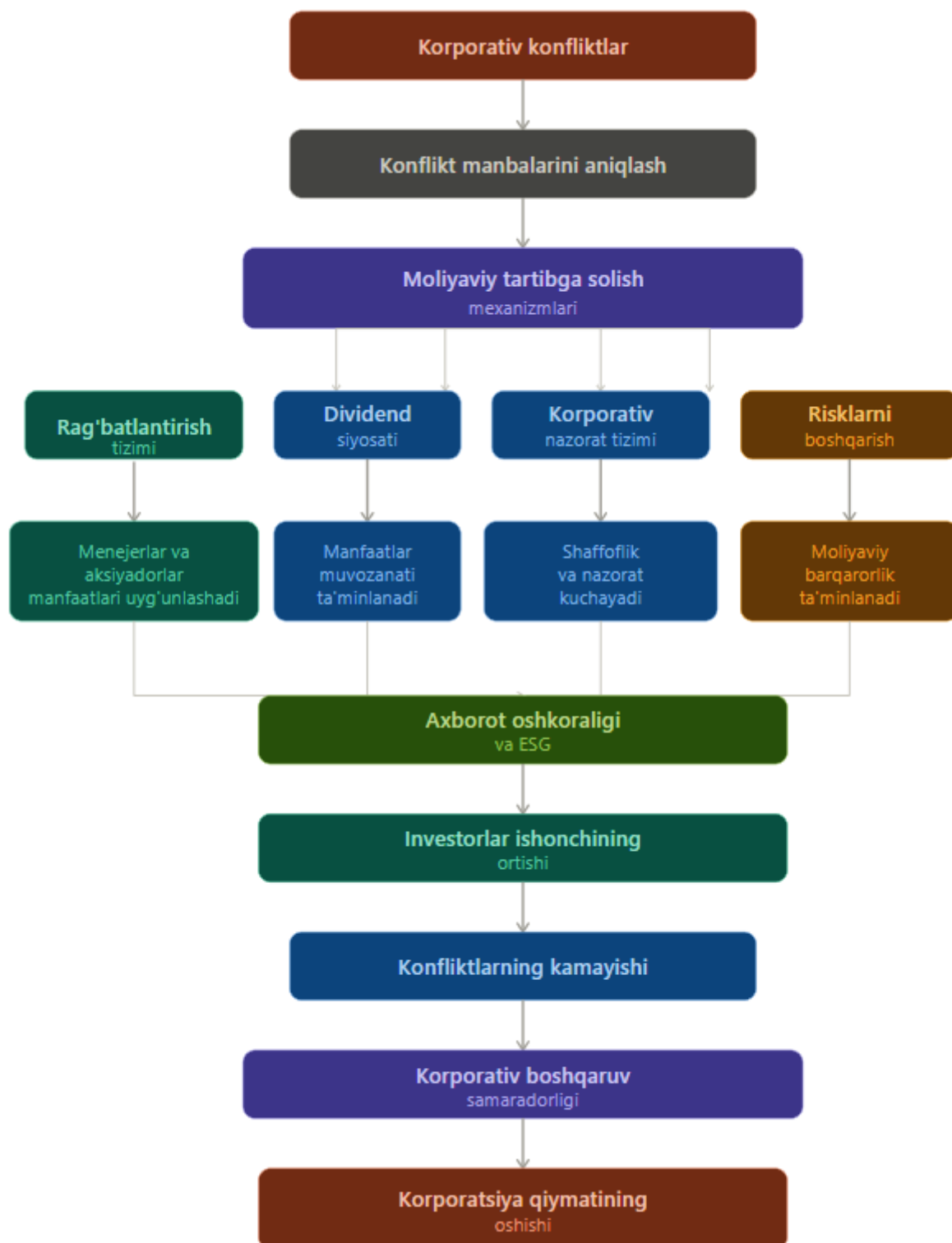
Dividend siyosati ham korporativ konfliktlarni tartibga solishning muhim moliyaviy vositalaridan biri hisoblanadi. Korporatsiya foydasining qanday taqsimlanishi aksiyadorlar va menejerlar o'rtasidagi munosabatlarga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Agar kompaniya foydaning katta qismini reinvestitsiya qilishga yo'naltirsa, ayrim aksiyadorlar dividend daromadlarining kamayishidan norozi bo'lishi mumkin. Aksincha, yuqori dividend to'lovlari investitsion imkoniyatlarning qisqarishiga olib kelishi ehtimoli mavjud. Shu sababli optimal dividend siyosatini shakllantirish korporativ manfaatlar muvozanatini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

So'nggi yillarda aksiyalarni qayta sotib olish (share buyback) dasturlari ham korporativ konfliktlarni yumshatishda samarali vosita sifatida qo'llanilmoqda. Ushbu mexanizm orqali kompaniya o'z aksiyalarining bir qismini bozordan qayta sotib olib, aksiyalar qiymatini oshirish va aksiyadorlarning manfaatlarini himoya qilish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bunday amaliyot kapital tuzilmasini optimallashtirishga, ortiqcha likvidlikni samarali boshqarishga hamda investorlarning ishonchini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Korporativ konfliktlarni kamaytirishda korporativ nazorat tizimining moliyaviy instrumentlari alohida ahamiyatga ega. Ichki audit xizmatlari, mustaqil auditorlik tekshiruvlari, risklarni boshqarish tizimlari va moliyaviy nazorat mexanizmlari korporatsiya faoliyatining shaffofligini ta'minlaydi. Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlar asosida tayyorlanishi va e'lon qilinishi manfaatdor tomonlar o'rtasida axborot assimetriasini kamaytiradi. Natijada korporativ qarorlar qabul qilish jarayonining ochiqligi oshadi va ziddiyatlar yuzaga kelish ehtimoli pasayadi.

Korporativ konfliktlarning kelib chiqishida axborot assimetriyasi muhim rol o'ynaydi. Menejerlar korporatsiya faoliyati to'g'risida aksiyadorlarga nisbatan ko'proq ma'lumotga ega bo'lishi sababli ayrim hollarda ushbu ustunlikdan shaxsiy manfaatlar yo'lida foydalanishi mumkin. Shu nuqtai nazardan korporativ oshkoralik va axborotlarni o'z vaqtida e'lon qilish mexanizmlari korporativ boshqaruv samaradorligini oshiruvchi muhim omil hisoblanadi. Xalqaro amaliyotda ESG hisobotlari, integratsiyalashgan hisobotlar va korporativ barqarorlik hisobotlarining keng joriy etilishi aynan shu maqsadga xizmat qilmoqda.

Kreditorlar va aksiyadorlar o'rtasidagi konfliktlar ham korporativ boshqaruvda muhim o'rin tutadi. Aksiyadorlar yuqori daromad olish maqsadida yuqori riskli loyihalarni qo'llab-quvvatlashi mumkin, biroq bunday qarorlar kreditorlarning manfaatlariga zid bo'lishi ehtimoli mavjud. Mazkur konfliktlarni yumshatishda qarz shartnomalaridagi moliyaviy cheklovlar (covenants), kredit reytinglari, sug'urta mexanizmlari va risklarni diversifikatsiya qilish vositalari muhim ahamiyat kasb etadi. Ular korporatsiyaning moliyaviy intizomini mustahkamlash va investorlar manfaatlarini himoya qilishga xizmat qiladi (1-rasm).

1-rasm. Korporativ konfliktlarni bartaraf etishning moliyaviy mexanizmlari²

Mazkur sxema korporativ konfliktlarni bartaraf etishning moliyaviy mexanizmlarini tizimli ravishda aks ettiradi. Tahlildan ko'rinadiki, korporativ konfliktlarning asosiy sababi manfaatdor tomonlar o'rtasidagi iqtisodiy manfaatlar nomuvofiqligidan iborat. Ushbu ziddiyatlarni kamaytirishda rag'batlantirish tizimi menejerlar va aksiyadorlar manfaatlarini uyg'unlashtirishga xizmat qiladi. Dividend siyosati korporativ foydaning oqilona taqsimlanishini ta'minlab, aksiyadorlar o'rtasidagi kelishmovchiliklarning oldini oladi. Korporativ nazorat

2 Manba: muallif tomonidan korporativ boshqaruv va moliyaviy mexanizmlar nazariyalari asosida ishlab chiqilgan.

tizimi, jumladan ichki audit va moliyaviy monitoring mexanizmlari korxona faoliyatining shaffofligini oshiradi hamda axborot assimetriasini kamaytiradi. Risklarni boshqarish instrumentlari esa moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash orqali investorlar va kreditorlar manfaatlarini himoya qiladi. Shu bilan birga, axborot oshkoraligi va ESG tamoyillarining joriy etilishi manfaatdor tomonlar o'rtasida ishonch muhitini shakllantiradi. Natijada korporativ konfliktlar kamayib, korporativ boshqaruv samaradorligi hamda korporatsiyaning bozor qiymati oshishiga erishiladi.

Raqamli transformatsiya jarayonlari korporativ konfliktlarni boshqarishning yangi moliyaviy mexanizmlarini shakllantirmoqda. Sun'iy intellekt, Big Data texnologiyalari, blokcheyn tizimlari va raqamli audit vositalari korporativ boshqaruv jarayonlarining shaffofligini oshirmoqda. Xususan, blokcheyn texnologiyasi asosida yuritiladigan korporativ operatsiyalar ma'lumotlarni o'zgartirib bo'lmaz shaklda saqlash imkonini beradi. Bu esa moliyaviy manipulyatsiyalar va manfaatlar to'qnashuvi bilan bog'liq xavflarni sezilarli darajada kamaytiradi.

ESG tamoyillarining korporativ boshqaruv tizimiga joriy etilishi ham korporativ konfliktlarni tartibga solishning zamonaviy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. ESG yondashuvi korporatsiya faoliyatida faqat moliyaviy natijalarga emas, balki ekologik, ijtimoiy va boshqaruv omillariga ham e'tibor qaratishni nazarda tutadi. Natijada manfaatdor tomonlar doirasi kengayadi va korporativ qarorlar qabul qilishda barcha ishtirokchilarning manfaatlari hisobga olinadi. Bu esa korporativ konfliktlar sonining kamayishiga va korporativ barqarorlikning oshishiga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasida ham korporativ boshqaruv tizimini takomillashtirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Davlat ulushi mavjud korxonalarda korporativ boshqaruv standartlarini joriy etish, kuzatuv kengashlari faoliyatini kuchaytirish, mustaqil direktorlar institutini rivojlantirish hamda moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar korporativ konfliktlarni kamaytirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, kapital bozorining rivojlanishi, institutsional investorlar sonining ortishi va korporativ oshkoralik talablarining kuchayishi moliyaviy mexanizmlarning rolini yanada oshirmoqda.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, korporativ konfliktlarni bartaraf etishda alohida bir moliyaviy instrumentning o'zi yetarli emas. Yuqori samaradorlikka erishish uchun rag'batlantirish tizimlari, dividend siyosati, korporativ nazorat, risklarni boshqarish, axborot oshkoraligi va ESG tamoyillarini o'z ichiga olgan kompleks moliyaviy mexanizmlardan foydalanish zarur. Bunday yondashuv korporatsiyalar faoliyatining barqarorligini ta'minlash, investorlar ishonchini mustahkamlash, moliyaviy risklarni kamaytirish hamda korporativ boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, korporativ konfliktlar zamonaviy korporativ boshqaruv tizimining muhim tarkibiy elementi bo'lib, ular aksiyadorlar, menejerlar, kreditorlar va boshqa manfaatdor tomonlar o'rtasidagi iqtisodiy manfaatlar qarama-qarshiligi natijasida yuzaga keladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, korporativ konfliktlarning mavjudligi korxonalarining moliyaviy natijalari, investitsion jozibadorligi va bozor qiymatiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, rag'batlantirish tizimlari, dividend siyosati, korporativ nazorat, risklarni boshqarish, axborot oshkoraligi hamda ESG tamoyillariga asoslangan yondashuvlar korporativ konfliktlarni samarali tartibga solishning muhim moliyaviy mexanizmlari hisoblanadi. Xorijiy tajriba tahlili ushbu mexanizmlarning kompleks qo'llanilishi korporativ boshqaruv samaradorligini oshirish va manfaatdor tomonlar o'rtasida barqaror muvozanatni ta'minlashga xizmat qilishini ko'rsatdi.

Tadqiqot natijalari asosida korporativ konfliktlarni tartibga solish tizimini takomillashtirish bo'yicha quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

Aksiyadorlar va menejerlar manfaatlarini uyg'unlashtirish maqsadida korxonalarda samaradorlik ko'rsatkichlariga bog'langan uzoq muddatli rag'batlantirish va aksiyalar opsionlari tizimini keng joriy etish lozim.

Korporativ oshkoralikni kuchaytirish uchun xalqaro moliyaviy hisobot standartlari asosida hisobot berish amaliyotini kengaytirish hamda ESG hisobotlarini tayyorlash mexanizmlarini rivojlantirish maqsadga muvofiq.

Kuzatuv kengashlari faoliyatida mustaqil direktorlar ulushini oshirish va ularning korporativ qarorlar qabul qilishdagi rolini kuchaytirish zarur.

Korporativ risklarni boshqarish tizimlarini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish hamda ichki audit xizmatlarining institutsional salohiyatini mustahkamlash tavsiya etiladi.

Raqamli texnologiyalar, jumladan, sun'iy intellekt, Big Data va blokcheyn asosidagi korporativ nazorat vositalarini joriy etish orqali axborot assimetriasini kamaytirish va moliyaviy shaffoflikni oshirish lozim.

Kapital bozorida minoritar investorlarning huquqlarini himoya qilish mexanizmlarini takomillashtirish hamda korporativ nizolarni sudgacha hal etishning zamonaviy vositalarini rivojlantirish maqsadga muvofiq.

Mazkur takliflarning amaliyotga joriy etilishi korporativ konfliktlarni kamaytirish, investorlar ishonchini mustahkamlash, korporativ boshqaruv samaradorligini oshirish hamda milliy iqtisodiyotda korporativ sektorning

barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining 2014-yil 6-maydagi "Aksiyadorlik jamiyatlari va aksiyadorlarning huquqlarini himoya qilish to'g'risida"gi O'RQ-370-son Qonuni // URL: <https://lex.uz/docs/-2382409>
2. Berle A.A., Means G.C. The Modern Corporation and Private Property. – New York: Harcourt, Brace & World, 1968. – 380 p.
3. Jensen M.C., Meckling W.H. Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure // Journal of Financial Economics. – 1976. – Vol. 3, No. 4. – P. 305–360.
4. Shleifer A., Vishny R.W. A Survey of Corporate Governance // The Journal of Finance. – 1997. – Vol. 52, No. 2. – P. 737–783.
5. Tricker B. Corporate Governance: Principles, Policies and Practices. – 4th ed. – Oxford: Oxford University Press, 2019. – 568 p.
6. Mallin C.A. Corporate Governance. – 7th ed. – Oxford: Oxford University Press, 2022. – 432 p.
7. Monks R.A.G., Minow N. Corporate Governance. – 6th ed. – Chichester: John Wiley & Sons, 2022. – 528 p.
8. OECD Principles of Corporate Governance. – Paris: OECD Publishing, 2023. – 70 p.
9. Solomon J. Corporate Governance and Accountability. – 5th ed. – Chichester: John Wiley & Sons, 2020. – 384 p.
10. Ross S.A., Westerfield R.W., Jordan B.D. Fundamentals of Corporate Finance. – 13th ed. – New York: McGraw-Hill Education, 2022. – 992 p.
11. Brigham E.F., Houston J.F. Fundamentals of Financial Management. – 16th ed. – Boston: Cengage Learning, 2021. – 864 p.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100